

«Τα θεσμικά ζητήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Τα ευρωπαϊκά δεδομένα»*

του **ΣΙΜΟΥ ΔΑΝΙΗΛΙΔΗ**,
δημάρχου Νεάπολης-Συκεών,
αντιπροέδρου της ΠΕΔ-ΚΜ
Θεσσαλονίκη, 4 Δεκεμβρίου 2017

Οι τοπικές Αρχές είναι στοιχείο της οργάνωσης των κρατών και η διάρθρωσή τους ποικίλει από χώρα σε χώρα.

Στην πορεία των χρόνων η θεσμική οργάνωση των τοπικών Αρχών εξελίσσεται ως αποτέλεσμα των ιδιαιτεροτήτων κάθε χώρας, των πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων, των πληθυσμιακών μεταβολών, αλλά και του βαθμού αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και εξουσιών από το κεντρικό κράτος.

Μιλώντας για την Ευρώπη, η ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση χαρακτηρίζεται ως ένα μωσαϊκό διαφορετικών χαρακτηριστικών στην εδαφική και θεσμική της οργάνωση. Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Αυτοδιοίκηση οργανώνεται σε έναν, δύο ή τρεις βαθμούς, ενώ οι μισές και πλέον ευρωπαϊκές πρωτεύουσες οργανώνονται με μητροπολιτικά χαρακτηριστικά.

Οι αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης και ο τρόπος άσκησής τους ποικίλουν από χώρα σε χώρα και τις τελευταίες δεκαετίες η μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος στις τοπικές Αρχές, ενισχύει το βαθμό αυτονομίας της Αυτοδιοίκησης.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, μέσα από αυτή την πολυμορφία, οι τοπικές Αρχές στην Ε.Ε., με τις διευρυμένες εξουσίες τους, αναδεικνύονται σε βασικό πυλώνα διαχείρισης των δημόσιων υποθέσεων και άσκησης τοπικών πολιτικών συνοχής και ανάπτυξης.

Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας υιοθετήθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, με σκοπό να αντισταθμίσει την έλλειψη κοινών ευρωπαϊκών προτύπων για τον καθορισμό και την προστασία των δικαιωμάτων των τοπικών Αρχών. Ο χάρτης θέτει ένα πλαίσιο κανόνων και υποχρεώσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η πολιτική, διοικητική και οικονομική αυτονομία των τοπικών Αρχών.

Έτσι, οι Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης πρέπει να ρυθμίζουν και να διαχειρίζονται στο πλαίσιο του νόμου, προς όφελος του πληθυσμού τους, σημαντικό μέρος των δημοσίων υποθέσεων, οι οποίες πρέπει να είναι πλήρεις και απόλυτες.

Σύμφωνα με τις αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας οι δημόσιες αρμοδιότητες πρέπει να ασκούνται, κατά προτίμηση, από τις αρχές που βρίσκονται πλησιέστερα στους πολίτες, ενώ ένα υψηλότερο επίπεδο διοίκησης θεωρείται κατάλληλο μόνο όταν ο συντονισμός ή η παραχώρηση των αρμοδιοτήτων είναι αδύνατη ή λιγότερο αποτελεσματική στο αμέσως κατώτερο διοικητικό επίπεδο. Εξάλλου η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρά την χωρική και θεσμική ανομοιογένεια της Αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα τελευταία χρόνια κυριαρχεί η **σαφής τάση της ενίσχυσης της αποκέντρωσης** με σκοπό την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων και των αναπτυξιακών επιλογών.

Τόσο η Συνθήκη του Μάαστριχ , όσο και της Λισσαβόνας, ενισχύουν το ρόλο της Αυτοδιοίκησης, κατοχυρώνουν την αρχή της επικουρικότητας και αναγνωρίζουν την «εδαφική συνοχή» ως βασικό στόχο παράλληλα με την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Έτσι, οι τοπικές Αρχές μπορούν να προσφεύγουν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν θεωρούν ότι παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, ενώ κατά την κατάρτιση νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών Αρχών, οι οποίες πρέπει να διατυπώσουν τις θέσεις τους σε ευρείας κλίμακας προκαταρκτικές διαβουλεύσεις.

Και όταν αυτά συμβαίνουν στην Ευρώπη, στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση ψάχνει την ταυτότητά της, τον θεσμικό της ρόλο και την οικονομική της αυτονομία.

Το ελληνικό κράτος, ένα από τα πλέον συγκεντρωτικά στον ευρωπαϊκό χώρο, έκανε ανολοκλήρωτα βήματα ενίσχυσης της Αυτοδιοίκησης και εκχώρησης αρμοδιοτήτων, απέχοντας, όμως, πολύ από το να καταστεί «επιτελικό», με ευθύνη τον κεντρικό σχεδιασμό, συντονισμό και έλεγχο. Με λιγότερα υπουργεία που θα διαχειρίζονται τις απολύτως αναγκαίες εθνικές πολιτικές, όπως είναι η άμυνα, η εξωτερική πολιτική, η δημόσια τάξη και ασφάλεια, η δικαιοσύνη, η γενική δημοσιονομική και αναπτυξιακή πολιτική.

Η Αυτοδιοίκηση μετά τη μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», έκανε σημαντικά βήματα αναβάθμισης και ενίσχυσης του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της, απέχοντας, όμως, και αυτή από το να καταστεί πραγματική τοπική εξουσία με ευρείες αρμοδιότητες και οικονομική αυτοδυναμία.

Όμως τί πρέπει να γίνει σήμερα; Ποιά είναι τα θεσμικά ζητήματα που πρέπει να κλείσουν προς την κατεύθυνση ισχυροποίησης της Αυτοδιοίκησης;

Χρειάζεται μια δέσμη διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων που πρώτα από όλα θα εξυπηρετούν τη στρατηγική μιας νέας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με προτεραιότητα στον πολίτη.

Η αυτονομία της πολιτικής, η διαφάνεια, η εξυπηρέτηση του πολίτη, η τοπική ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή, η υγεία, η κοινωνική πρόνοια είναι – ενδεικτικά-τομείς που θα επηρεαστούν θετικά και καθοριστικά από ένα σύγχρονο και παραγωγικό σύστημα δημόσιας διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να αναδειχθούν οι δυνατότητες που έχουν οι δήμοι να ασκούν πολιτικές που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Να κατοχυρωθεί θεσμικά ο ρόλος της ελληνικής Αυτοδιοίκησης σε τομείς κρίσιμους και σημαντικούς για την κοινωνική συνοχή, την τοπική ανάπτυξη και ευημερία.

Σήμερα το πρόβλημα της Αυτοδιοίκησης δεν είναι ο τρόπος εκλογής των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων. Στην Αυτοδιοίκηση δεν υφίσταται ζήτημα δημοκρατικού ελλείμματος.

Το πρόβλημα είναι η κατάργηση αρμοδιοτήτων και η μη μεταφορά νέων. Είναι ο περιορισμός των χρηματοδοτήσεων και η άσκηση αρμοδιοτήτων χωρίς τη ταυτόχρονη μεταφορά πόρων, όπως επιτάσσει το σύνταγμα.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Αρμοδιότητες

Η ανάδειξη της Αυτοδιοίκησης σε πραγματική τοπική εξουσία είναι κυρίως ζήτημα μεταφοράς και άσκησης αρμοδιοτήτων. Εάν επιθυμούμε τη σύγκλιση της ελληνικής Αυτοδιοίκησης με την ευρωπαϊκή, πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει την τάση της αποκέντρωσης που κυριαρχεί στην Ε.Ε.

Μία απλή ανάγνωση των ασκούμενων αρμοδιοτήτων της Αυτοδιοίκησης στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. θα δείξει την απόσταση που μας χωρίζει. Η απόσταση αυτή μεγαλώνει εάν συγκριθούμε με τις βόρειες και τις σκανδιναβικές χώρες.

Η Ελλάδα μαζί με τη Γαλλία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία, την Κύπρο και τη Μάλτα είναι οι χώρες της Ευρώπης στις οποίες οι Τοπικές Αρχές δεν ασκούν αρμοδιότητες Υγείας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, σε αντίθεση με 16 ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες οι τοπικές Αρχές ασκούν και αρμοδιότητες Υγείας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης και στις πέντε ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες οι τοπικές αρχές ασκούν και αρμοδιότητες Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης¹.

Ταυτόχρονα η χώρα μας κατατάσσεται στην 25^η θέση μεταξύ 27 χωρών, ως προς το ποσοστό των δαπανών της Αυτοδιοίκησης επί των συνολικών δημόσιων δαπανών του κάθε κράτους.

¹ Μελέτη για το CEMR και την EPSU με τίτλο «Κοινωνικός Διάλογος για την τοπική και περιφερειακή διακυβέρνηση», σελ. 10

Αρμοδιότητες τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

The functions of local and regional government – the broad picture

Responsible for both compulsory education and health (16)	Austria	Belgium	Bulgaria	Czech Republic	Denmark	Estonia
	Finland	Germany	Italy	Hungary	Latvia	Lithuania
	Poland	Slovakia	Spain	Sweden		
Responsible for compulsory education but not health (5)	Luxembourg	Netherlands	Romania	Slovenia	UK	
Responsible for neither compulsory education nor health (6)	Cyprus	France	Greece	Ireland	Malta	Portugal

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

Table 1: Expenditure and employment in local and regional government

Country	Local and regional public expenditure as percentage of all public spending - 2007	Employees in local and regional government
Austria	33.1%	332,300
Belgium	42.4%	340,600
Bulgaria	17.3%	211,200
Cyprus	4.6%	6,200
Czech Republic	26.2%	343,200
Denmark	63.1%	669,000
Estonia	27.7%	n.a.
Finland	40.7%	428,000
France	21.4%	1,613,200
Germany	44.5%	3,366,000
Greece	6.0%	90,000
Hungary	23.6%	620,700
Ireland	20.0%	35,000
Italy	31.2%	680,400
Latvia	29.9%	n.a.
Lithuania	23.8%	n.a.
Luxembourg	2.3%	4,100
Malta	1.4%	300
Netherlands	33.8%	184,000
Poland	31.8%	1,731,700
Portugal	13.3%	126,700
Romania	26.3%	363,000
Slovakia	17.6%	n.a.
Slovenia	19.9%	n.a.
Spain	54.6%	1,862,600
Sweden	46.6%	1,091,200
United Kingdom	29.0%	2,904,000
Total	33.9%	16,941,400

Sources: Expenditure: EU sub-national governments - 2007 key figures, Davis CEMR 2008, plus other national sources

Ποσοστό των δαπανών της Αυτοδιοίκησης επί των συνολικών δημόσιων δαπανών

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

Η Αυτοδιοίκηση έχει αποδείξει ότι μπορεί να ασκήσει αρμοδιότητες και να εφαρμόσει πολιτικές με πλήρη επάρκεια και αποτελεσματικότητα. Αυτό φαίνεται ιδιαίτερα στα χρόνια της οικονομικής κρίσης που με τους πετσοκομμένους πόρους κατάφερε να δημιουργήσει και να λειτουργήσει ένα δίκτυο δομών και προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και προστασίας, διασφαλίζοντας συνθήκες κοινωνικής συνοχής σε τοπικό επίπεδο.

Το κράτος πρέπει να εμπιστευτεί την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά κυρίως να αποφασίσει πως ορισμένοι παραδοσιακοί για την Ελλάδα (όχι όμως για την Ευρώπη) τομείς πρέπει να αποκεντρωθούν προς τις τοπικές Αρχές. Η ελληνική Αυτοδιοίκηση πρέπει να συγχρονιστεί με την ευρωπαϊκή.

Υγεία

Παρά το γεγονός ότι εδώ και πολλά χρόνια έχουμε επισημάνει τις αδυναμίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών σε προβλήματα υγείας «μικρού κινδύνου», παρά τις πολλαπλές ομόφωνες αποφάσεις της ΚΕΔΕ για την αναγκαιότητα και τη δυνατότητα αποκέντρωσης των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, και παρά την πρόσφατη νομοθεσία για την Τ.Α. με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» που δίνει τη δυνατότητα άσκησης πολιτικής για την υγεία σε τοπικό επίπεδο μέσω των Δημοτικών Ιατρείων, δεν υπήρξε ανταπόκριση από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υγείας.

Με την πρόσφατη Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (με το νόμο 4486/7-8-2017), η Κυβέρνηση υιοθετεί την κοινωνικά και πολιτικά παρωχημένη άποψη για την παροχή Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας από δομές υπαγόμενες στο ίδιο το Υπουργείο Υγείας.

Στη νέα αυτή Μεταρρύθμιση δεν έχει ληφθεί καμία μέριμνα, ούτε για τα ζητήματα της αποκεντρωμένης λειτουργίας των δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας από τους δήμους της χώρας, αλλά ούτε και για τη διασύνδεση των υπαρχόντων δημοτικών δομών με το Εθνικό Σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Ένας μεγάλος αριθμός δημοτικών ιατρείων, κινητών μονάδων πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, κέντρων πρόληψης και δημοτικών κοινωνικών φαρμακείων, απλά δεν υπάρχουν για την ηγεσία του Υπουργείου Υγείας.

Δυστυχώς η παραπάνω Μεταρρύθμιση έρχεται να επιβεβαιώσει αυτό που με τόση σαφήνεια αποτυπώνει ο ΟΟΣΑ σε μελέτη που έγινε πριν από ένα χρόνο σε 101 χώρες σε όλο τον κόσμο. Αντίστοιχα με τις μελέτες της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, ο ΟΟΣΑ διαπιστώνει ότι παγκοσμίως η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και η πρόληψη έχουν περιέλθει στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ταυτόχρονα εντοπίζει ότι, *«παρά τη μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του “Καλλικράτη”, η Ελλάδα παραμένει μία από τις πιο συγκεντρωτικές χώρες του ΟΟΣΑ, μαζί με τη Χιλή, την Ιρλανδία, τη Νέα Ζηλανδία και την Τουρκία»*.

Ακόμα και στην εύλογη πρότασή μας, να ενταχθούν τα δημοτικά ιατρεία που ήδη λειτουργούν στο σύστημα του Εθνικού Συστήματος Υγείας και να συμ-

βληθούν με τον ΕΟΠΥΥ ώστε να μπορέσουν να είναι βιώσιμα, δεν υπάρχει καμία θετική ανταπόκριση.

Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων στον τομέα της υγείας σημαίνει:

- Πιστοποίηση, με διαφανείς όρους και διαδικασίες σε περιβάλλον πλήρως ανταγωνιστικό, Δημοτικών Μονάδων Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, αφού ήδη σε πολλούς δήμους της χώρας έχει συσσωρευτεί η σχετική εμπειρία και υπάρχει ο κατάλληλος ιατρικός εξοπλισμός,
- Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, Προληπτική Ιατρική και Αγωγή Υγείας με μέτρα όπως λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου, Αστικού Κέντρου Υγείας, Κοινωνικού Φαρμακείου, Δημοτικής Τράπεζας Αίματος και καλλιέργεια της ιδέας της δωρεάς οργάνων σώματος και αιμοπεταλίων. Δράσεις Αγωγής Υγείας και έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπιση αναπτυξιακών προβλημάτων των παιδιών,
- Σύσταση μονάδων Οικογενειακής Ιατρικής σε κάθε δήμο,
- Αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων υπηρεσιών παροχής Πρωτοβάθμιας και Επείγουσας Φροντίδας Υγείας,
- Θέσπιση Οικογενειακού ιατρού και παιδίατρου σε κάθε γειτονιά και σε κάθε δήμο,
- Συνεργασία των ιατρών της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με όλες τις Κοινωνικές Υπηρεσίες σε επίπεδο δήμου,
- Αυτόνομη διοίκηση των Συστημάτων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό, τα προγράμματα προαγωγής της υγείας, της πρόληψης και της προστασίας της Δημόσιας Υγείας.

Απασχόληση και της Επιχειρηματικότητα

Ο ρόλος του ΟΑΕΔ περιορίζεται στη διαμόρφωση κεντρικών πολιτικών και στη τεκμηρίωση σε εθνικό επίπεδο μεγεθών και τάσεων για την απασχόληση.

Με την ανάληψη αρμοδιοτήτων η Αυτοδιοίκηση θα παρεμβαίνει στα θέματα της απασχόλησης τοπικά, με γνώμονα τις ανάγκες και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της κάθε περιοχής. Κι αυτό θα επιτυγχάνεται με:

- Προώθηση και ενίσχυση των τοπικών στρατηγικών απασχόλησης ως κύριο μέσο καταπολέμησης της ανεργίας και ενσωμάτωσης των κοινωνικά ευπαθών ομάδων,
- Συμβουλευτική υποστήριξη των ανέργων και εργαζομένων, προώθηση των ανέργων στην απασχόληση, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, τη δια βίου μάθηση,
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και λειτουργία δικτύου επιχειρήσεων,
- Κινητοποίηση και συνεργασία των τοπικών παραγωγικών και κοινωνικών φορέων, επικοινωνία των επιχειρήσεων της περιοχής με τις υπηρεσίες

του δήμου με σκοπό την ενημέρωση των επιχειρήσεων για τις δυνατότητες χρηματοδότησης τους, τη συμβουλευτική υποστήριξή τους για την υποβολή φακέλων χρηματοδότησης, την υποστήριξη στην εξεύρεση προσωπικού, τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων και σεμιναρίων σε ειδικά θέματα καθώς και στην ενημέρωση των επιχειρήσεων για τις δυνατότητες χρηματοδότησης για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Σήμερα το οικονομικό μοντέλο στην Ελλάδα αλλάζει. Η οικονομική κρίση οδηγεί όλο και περισσότερους, κυρίως νέους, ανθρώπους στην ύπαιθρο και στην απασχόλησή τους στον πρωτογενή τομέα. Η τάση αυτή, παρά το γεγονός πως γεννιέται από την κρίση και την ανεργία, μπορεί να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία για την ανάπτυξη νέων αγροτικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων σε δυναμικούς τομείς, όπως η βιοκαλλιέργεια. Μπορεί να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία για το ξαναζωντάνεμα της υπαίθρου. Για να συμβεί, όμως, αυτό απαιτείται η διαμόρφωση ειδικών προγραμμάτων ενίσχυσης των νέων παραγωγών, παροχής κινήτρων και επενδυτικών εργαλείων, όπως:

- Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας,
- Θέσπιση ενός Αποκεντρωμένου Εθνικού Σχεδίου για τη μείωση της ανεργίας, με τους δήμους να επωμίζονται το ρόλο του εργοδότη εσχάτης προσφυγής, με την ενεργοποίηση προσλήψεων κάθε φορά που η ανεργία στη χώρα ξεπερνά ένα συγκεκριμένο όριο,
- Το Αποκεντρωμένο Εθνικό Σχέδιο για τη μείωση της Ανεργίας θα πρέπει να συμπεριλάβει την ευρύτερη εφαρμογή Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων (ΤοπΕΚΟ) και των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) με στόχο τη δημιουργία θέσεων απα-

σχόλησης, μέσω της κινητοποίησης των τοπικών φορέων, με πεδίο αναφοράς τις τοπικές αγορές εργασίας.

Εκπαίδευση

Στην εκπαίδευση πρέπει να διαμορφωθεί ένα νέο σύστημα που θα στηρίζεται στην τοπική διοίκηση και διαχείριση, στον κεντρικό συντονισμό και εποπτεία, στη δημόσια λογοδοσία και στον τοπικό κοινωνικό έλεγχο.

- Ανάθεση της αποκλειστικής αρμοδιότητας για λειτουργία των σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από την Τοπική Αυτοδιοίκηση,
- Παροχή υπηρεσιών παιδείας υπό την άμεση εποπτεία της τοπικής κοινωνίας, την προσαρμογή του προγράμματος σπουδών και τον εμπλουτισμό της ύλης με θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και τη πρόσληψη εκπαιδευτικών-δημοτικών υπαλλήλων. Ειδικά για τις προσλήψεις των εκπαιδευτικών αυτές πρέπει να γίνονται με διαδικασίες ΑΣΕΠ σε τοπικό επίπεδο και με σαφέστατο όρο την παραμονή του εκπαιδευτικού στην θέση του διορισμού του για μία 10ετία, με πλήρη και γενική απαγόρευση των αποσπάσεων των εκπαιδευτικών,
- Στο πλαίσιο αυτό, οι παρακάτω τομείς πρέπει να ανάγονται στον κύκλο της αρμοδιότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:
  - Χωροθέτηση σχολείων-Εκπόνηση και υλοποίηση δημοτικού προγράμματος σχολικής στέγης (απαλλοτριώσεις, κατασκευή σχολείων),
  - Συντηρήσεις σχολικών κτιρίων,
  - Φύλαξη σχολικών εγκαταστάσεων,
  - Εξοπλισμός και εποπτικό υλικό,
  - Όργανα διοίκησης σχολικών μονάδων (Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, Σχολική Επιτροπή, Σχολικό Συμβούλιο),
  - Ανθρώπινο δυναμικό (Εκπαιδευτικό προσωπικό, Ειδικό επιστημονικό προσωπικό, Διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό),
  - Προγράμματα πολιτισμού, αθλητισμού, οικολογίας, προαγωγής υγείας, κ.λπ.
- Θεσμοθέτηση της Τράπεζας Γης σε περιοχές υπό πολεοδόμηση, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αποζημίωση των ιδιοκτησιών που δεσμεύονται και απαλλοτριώνονται για σχολική χρήση, μέσω της ανταλλαγής οικοπέδων. Με τον τρόπο αυτό αφενός αποσοβείται ο κίνδυνος αποχαρκτηρισμού οικοπέδων και αφετέρου τα χρηματικά ποσά που σήμερα διοχετεύονται για τις απαλλοτριώσεις, μπορούν να κατευθυνθούν στην κατασκευή των σχολείων,
- Θέσπιση ειδικού νομοθετικού πλαισίου για τις περιπτώσεις απαλλοτριώσεων γης για σχολική στέγη, το οποίο θα διασφαλίζει γρήγορες διαδικασίες χαρακτηρισμού χρήσεων, καθορισμού τιμών και αποζημιώσεων.

Προσχολική αγωγή

Σε όλα τα σύγχρονα κράτη, και ιδίως στην Ευρώπη, η προσχολική αγωγή είναι ενιαία και η λειτουργία των αντίστοιχων δομών της είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Αυτοδιοίκησης.

Σήμερα η ελληνική οικογένεια έχει ανάγκη από ένα σταθερό και αποτελεσματικό σύστημα προσχολικής αγωγής με ολοήμερα χαρακτηριστικά και σύγχρονα παιδαγωγικά προγράμματα, σε σύγχρονες κτιριακές υποδομές.

Αυτά τα χαρακτηριστικά τα διαθέτουν απόλυτα οι δημοτικές δομές των Παιδικών Σταθμών. Πολύ καλές και λειτουργικές εγκαταστάσεις, 10ωρη λειτουργία, εξειδικευμένο επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό, δημιουργική απασχόληση, παροχές υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, σίτιση τεσσάρων γευμάτων και ύπνο.

Όμως, αντί να συγχρονιστούμε με την Ευρώπη, συναγωνιζόμαστε τη Βόρεια Κορέα, τη μοναδική χώρα στον κόσμο που η προσχολική αγωγή είναι ενταγμένη στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

Έτσι, η εξαγγελία από το Υπουργείο Παιδείας για την υποχρεωτική ένταξη των προνηπίων 4-5 χρονών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση συνιστά ακρωτηριασμό των αρμοδιοτήτων της Αυτοδιοίκησης.

Η εξαγγελία αυτή είναι ακατανόητη και αντίθετη με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Ιδιαίτερα, μάλιστα, όταν συνδέεται με την πρόθεση κατάργησης των σχολών Τ.Ε. Προσχολικής Αγωγής-βρεφονηπιοκόμων.

Περιβάλλον και Εξοικονόμηση ενέργειας

Πέρα από τις κλασικές δραστηριότητες των δήμων στα θέματα περιβάλλοντος πρέπει άμεσα οι δήμοι να ασκήσουν αρμοδιότητες σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας και καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, όπως:

- Συλλογή στοιχείων και την τήρηση αρχείου για τις ενεργειακές καταναλώσεις σε κάθε δήμο,
- Ενεργειακές επιθεωρήσεις των κτιρίων και των εγκαταστάσεων του δήμου,
- Προτάσεις για τη βελτίωση της χρήσης ενέργειας στις εγκαταστάσεις και στον εξοπλισμό του δήμου,
- Δημοτικά προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για τα θέματα της εξοικονόμησης ενέργειας και καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.

Σημαντική τοπική φροντίδα πρέπει να παρασχεθεί στην προστασία του ευαίσθητων οικοσυστημάτων εντός των ορίων του κάθε δήμου, με την αποκλειστική ευθύνη της Αυτοδιοίκησης, ή με τη συνεργασία των κατά τόπους Δασαρχείων.

Χωροταξία και πολεοδομία

Σε έναν τομέα που κυριαρχεί η πολυνομία και η επικάλυψη αρμοδιοτήτων είναι επιτακτική η μεταφορά αρμοδιοτήτων στην Αυτοδιοίκηση. Η σημερινή λειτουργία σύμφωνα με την οποία μία απλή τροποποίηση ρυμοτομικού διατάγματος λιμνάζει επί 8 ή 10 χρόνια στη μία και μόνη υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ πρέπει να αντιμετωπιστεί με την εκχώρηση σχετικών αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

Πολιτική προστασία, ασφάλεια και εξυπηρέτηση του πολίτη

Ένα νέο πλέγμα αρμοδιοτήτων πρέπει να αναπτυχθεί για την αποτελεσματική προστασία του πολίτη από φυσικές καταστροφές με στελέχωση και εξοπλισμό διαθέσιμο τοπικά, με συστηματική μέριμνα για εκπαίδευση και κινητοποίηση εθελοντών και με άμεσο συντονισμό με το κεντρικό επίπεδο σε περιπτώσεις υπερτοπικών συμβάντων.

Ισχυρή Δημοτική Αστυνομία σε μέσα και σε στελέχη θα συμβάλει στην αίσθηση ασφάλειας των πολιτών, στην εφαρμογή των τοπικών κανόνων όπως αυτοί διατυπώνονται στις τοπικές κανονιστικές αποφάσεις με άμεσα αποτελέσματα στη βελτίωση της καθημερινής ζωής.

Πρέπει να ενισχυθούν και να διευρυνθούν οι αρμοδιότητες των ΚΕΠ και να αναπτυχθούν έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ώστε να βελτιωθεί η εξυπηρέτηση του πολίτη και να καταπολεμηθεί η συναλλαγή και η διαφθορά.

Οικονομικά

Η συγκρότηση ενός νέου αυτοδιοικητικού μοντέλου με έμφαση στην τοπική ανάπτυξη, το περιβάλλον, την παιδεία, την πρόνοια, κ.λπ., απαιτεί και την αντίστοιχη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου οικονομικής αυτοδυναμίας των ΟΤΑ.

Η οικονομική αυτοδυναμία των ΟΤΑ πρέπει να διασφαλίζεται με την κατοχύρωση της απόδοσης των θεσμοθετημένων πόρων από το κράτος και τη δυνατότητα άσκησης φορολογικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Η «φορολογική αποκέντρωση» είναι ο μόνος τρόπος που μπορεί να δώσει τη δυνατότητα άντλησης πόρων από τους ίδιους τους ΟΤΑ (χωρίς νέες επιβαρύνσεις στους πολίτες) και να εξασφαλίζει την οικονομική αυτοδυναμία της Αυτοδιοίκησης. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της ριζοσπαστικής μεταρρύθμισης στα οικονομικά των ΟΤΑ πρέπει να είναι:

- η ταυτόχρονη μεταφορά πόρων για την άσκηση της όποιας μεταβιβαζόμενης αρμοδιότητας στους ΟΤΑ, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος,
- η διαμόρφωση ενός αξιολογικού συστήματος κοστολόγησης των υπηρεσιών που παρέχει ο ΟΤΑ στον πολίτη εκ μέρους της κεντρικής διοίκησης ή οργανισμών και ιδρυμάτων της. Ακόμη, ο προσδιορισμός και η νομοθετι-

κή κατοχύρωση της διαδικασίας μεταβίβασης των πόρων αυτών από το κράτος και τους οργανισμούς του προς τους ΟΤΑ,

- η αποκέντρωση φόρων, με τη θέσπιση αρμοδιότητας στους ΟΤΑ για καθιέρωση τοπικής φορολογίας και τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων αυτής, χωρίς την επιπλέον επιβάρυνση των πολιτών,
- Σύνδεση των εσόδων των δήμων με το ΑΕΠ με στόχο να φθάνουν ως ποσοστό τον κοινοτικό μέσο όρο,
- Δημιουργία Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος για τους δήμους, με χρηματοδότηση από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους που σε συνδυασμό με τη μετεξέλιξη του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων σε Δημοτική Τράπεζα, θα διαμορφώνει ένα σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο.

Διαφάνεια και Εποπτεία

Ποια είναι η έννοια της διαφάνειας όταν αναφερόμαστε στη δημόσια διοίκηση; Τί και ποιούς αφορά; Πώς κατοχυρώνεται και πώς πρακτικά προωθείται; Μπορεί η διαφάνεια να ανακόψει τα φαινόμενα διαφθοράς και ανομίας;

Η διαφάνεια στη διοίκηση, στην άσκηση εξουσίας και στη δημόσια ζωή είναι μία αυτονόητη αρχή. Πρέπει να είναι μια απαραβίαστη αρχή. Είναι μία απόλυτα καθαρή έννοια, η οποία τελικά αποτυπώνει το επίπεδο λειτουργίας της δημοκρατίας μας και καθορίζει τη σχέση μεταξύ πολίτη και εξουσίας.

Είναι, όμως, έτσι; Γιατί στη χώρα μας φτάσαμε στο σημείο να συζητάμε για τα αυτονόητα; Σήμερα η διαφθορά και η αδιαφάνεια καταγράφονται και ιεραρχούνται στα πρώτα ζητήματα που αντιμετωπίζουν η χώρα και οι πολίτες.

Πόσο συνέβαλαν σε αυτό το πολιτικό μας σύστημα και οι θεσμοί εξουσίας;

Υπάρχει επαρκές θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή κανόνων και διαδικασιών διαφάνειας;

Ας περιοριστούμε όμως στην Αυτοδιοίκηση.

Στην Αυτοδιοίκηση που κάποιοι «αδαείς», κρίνοντας αποσπασματικά, την χαρακτηρίζουν ως θύλακα διαπλοκής και ανομίας.

Στην Αυτοδιοίκηση που δοκιμάστηκε και στιγματίστηκε από τρανταχτές, όμως πολύ λίγες αριθμητικά, περιπτώσεις υπεξαίρεσης δημόσιου χρήματος και κακοδιαχείρισης.

Στην Αυτοδιοίκηση των συντριπτικά πολλών δήμων που αγωνίζονται μέσα σε ένα ασφυκτικά δύσκολο περιβάλλον για να ανταποκριθούν στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Θα αναφερθώ σε τέσσερις τομείς στους οποίους η εφαρμογή κανόνων διαφάνειας είναι επιβεβλημένη.

1. Διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των δήμων

Η εδραίωση κανόνων διαφάνειας και χρηστής οικονομικής διαχείρισης διασφαλίζεται από την τήρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα. Ορκωτοί ελεγκτές και ισολογισμοί. Υποβολή μηνιαίων ταμειακών καταστάσεων. Υποβολή οικονομικών στοιχείων στον κόμβο του ΥΠΕΣ. Παρατηρητήριο. Έλεγχος προϋπολογισμού. Προληπτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ετήσιος κατασταλτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ελεγκτής νομιμότητας. Διαύγεια. Προσυμβατικός έλεγχος. Κεντρικό ηλεκτρονικό μητρώο δημοσίων συμβάσεων.

Τα παραπάνω είναι ενδεικτικά κάποιες βασικές διαδικασίες ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας ενός δήμου. Σήμερα όλοι μπορούν να γνωρίζουν για παράδειγμα τί προμηθεύεται ένα δήμος, πώς το προμηθεύεται, από ποιόν και πόσο. Με άλλα λόγια υφίσταται σήμερα ένα επαρκές, κατά τη γνώμη μου, πλαίσιο κανόνων, η τήρηση των οποίων ταυτόχρονα με τις διαδικασίες ελέγχου, διασφαλίζουν τη διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση.

Αυτό το πλαίσιο μπορεί να βελτιωθεί με επιπλέον ρυθμίσεις που ενισχύουν το δημόσιο έλεγχο, όπως:

- Η δημιουργία ενός θεσμού, του εντεταλμένου δημοτικού συμβούλου για τον έλεγχο των δαπανών και της οικονομικής διαχείρισης, ο οποίος θα ορίζεται υποχρεωτικά από την αντιπολίτευση,
- Η υποχρεωτική συμμετοχή της αντιπολίτευσης, όπου η νομοθεσία προβλέπει τη λειτουργία επιτροπών με συμμετοχή δημοτικών συμβούλων (π.χ. Επιτροπή Διενέργειας Δημοπρασιών, Επιτροπή Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών, κ.λπ.)

2. Διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των δημοτικών παρατάξεων

Ο Ν.3852/2010 με το άρθρο 66 κατοχυρώνει τη λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων.

Στο Ν.3870/2010 ορίζονται όλα τα θέματα τα σχετικά με τις εκλογικές δαπάνες των δημοτικών συνδυασμών και των υποψηφίων και τον έλεγχο αυτών, κατά τις δημοτικές εκλογές.

Σήμερα, η Πολιτεία οφείλει να εκσυγχρονίσει το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο με στόχο τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος απόλυτης διαφάνειας, όχι μόνο κατά την προεκλογική περίοδο αλλά για όλη τη δημοτική περίοδο. Και αυτό επειδή οι δημοτικές παρατάξεις λειτουργούν, δραστηριοποιούνται, οργανώνουν δράσεις, έχουν έσοδα και διενεργούν δαπάνες στη διάρκεια όλης της δημοτικής περιόδου.

Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται:

A. Επέκταση των ρυθμίσεων του Ν.3870/2010 που αφορούν στα οικονομικά των συνδυασμών για όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, όπως για παράδειγμα:

- Την υποχρεωτική τήρηση τραπεζικού λογαριασμού της δημοτικής παρατάξης, μέσω του οποίου θα γίνεται κάθε οικονομική συναλλαγή. Επισημαίνω πως σήμερα οι περισσότερες δημοτικές παρατάξεις έχουν τραπεζικούς λογαριασμούς, στο όνομα των επικεφαλής τους. Ειδικά για τις

παρατάξεις, όπου ο επικεφαλής είναι δήμαρχος, οι τραπεζικοί λογαριασμοί στο όνομα του δημάρχου δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά και τα χρηματικά ποσά που έχουν μπορεί να μην υπολογίζονται στο πόθεν έσχες, οι τόκοι τους όμως θεωρούνται έσοδο και υπόκεινται σε φόρο και εισφορά αλληλεγγύης,

- Τη τήρηση Βιβλίων Εσόδων και Εξόδων, θεωρημένων από τη ΔΟΥ,
- Τη συγκρότηση μόνιμων ανεξάρτητων επιτροπών ελέγχου των δαπανών,
- Τη υποχρεωτική ανάρτηση όλων των οικονομικών συναλλαγών στο διαδίκτυο,
- Τον ορισμό δυο συνδιαχειριστών των οικονομικών της δημοτικής παράταξης.

Β. Συγκεκριμενοποίηση των τρόπων μέσω των οποίων θα μπορούν να χρηματοδοτούνται οι δημοτικές παρατάξεις, όπως ενδεικτικά θα μπορούσε να είναι:

- Έσοδα από εισφορές μελών και φίλων, με ανώτατο ετήσιο όριο,
- Έσοδα από συνδρομές των αιρετών, ως ποσοστό είτε των αμοιβών τους από θέσεις ευθύνης (αντιδήμαρχοι, πρόεδροι, Ν.Π., κ.λπ.), είτε των αποζημιώσεων από τη συμμετοχή τους στα συλλογικά όργανα,
- Έσοδα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων,
- Έσοδα από δωρεές, με τήρηση των σχετικών φορολογικών διατάξεων.

Γ. Υποβολή ετήσιας δήλωσης των εσόδων και των δαπανών κάθε δημοτικής παράταξης, τηρουμένων όλων των κανόνων δημοσιοποίησής τους, ταυτόχρονα με την υποβολή ετήσιας δήλωσης περιουσιακής κατάστασης και «πόθεν έσχες» του επικεφαλής της.

3. Τοπική δημοκρατία, συμμετοχή, κοινωνικός έλεγχος και λογοδοσία

Η Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός ο οποίος διαμορφώνει ενεργούς πολίτες και δημιουργεί προϋποθέσεις ουσιαστικής πολιτικής συμμετοχής.

Η δημόσια λογοδοσία και ο κοινωνικός έλεγχος γίνονται ουσιαστικά στοιχεία της τοπικής δημοκρατίας μόνον όταν η τοπική Αρχή τα υιοθετεί και τα εφαρμόζει ως συστατικό στοιχείο της λειτουργίας της.

Η κάθε δημοτική Αρχή οφείλει να θεσμοθετεί διαδικασίες και μέτρα για τον έλεγχο της τοπικής εξουσίας και τη συνδιαμόρφωση με τους πολίτες των βασικών προτεραιοτήτων της δημοτικής πολιτικής και των τρόπων αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων. Στην κατεύθυνση αυτή είναι χρήσιμη:

- Η αναδιαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης (σύνθεση, αρμοδιότητες) και η ουσιαστικοποίηση της λειτουργίας της,
- Η θεσμοθέτηση των τοπικών λαϊκών συνελεύσεων,
- Η δημιουργία θεσμών λαϊκής συμμετοχής (επιτροπές, κ.λπ.) στο πλαίσιο του Δημοτικού Συμβουλίου,

- Η καθιέρωση απολογισμού πεπραγμένων της δημοτικής Αρχής και σε επίπεδο Συμβουλίου Δημοτικής Κοινότητας,
- Η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τη διενέργεια τοπικών δημοψηφισμάτων,
- Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

4. Έλεγχος περιουσιακής κατάστασης των αιρετών

Ο Ν.3852/2010 με το άρθρο 61 παρ.4 υποχρεώνει τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής να υποβάλλουν την ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου.

Όμως, η παραπάνω ρύθμιση είναι ανεπαρκής και χρειάζεται βελτιώσεις και συμπληρώσεις, προκειμένου να δημιουργεί ένα πλαίσιο απόλυτης διαφάνειας και δημοσιότητας. Τέτοιες βελτιώσεις θα μπορούσαν να είναι:

- I. Η συμπλήρωση του Ν.3870/2010 με διάταξη η οποία θα υποχρεώνει όλους τους υποψηφίους δημάρχους σε κάθε δήμο, πριν την ανακήρυξη των συνδυασμών τους, να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου,
- II. Η υποχρεωτική ενημέρωση του Δημοτικού Συμβουλίου για τη μεταβολή της περιουσιακής κατάστασης των αιρετών με τη δήλωση απόκτησης περιουσιακού στοιχείου, εντός 30 ημερών από την σχετική πράξη, προς τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου και ανακοίνωση της δήλωσης στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου,
- III. Η θέσπιση σειράς μέτρων και αυστηρών κυρώσεων στις περιπτώσεις παράβασης των κανόνων διαφάνειας, καθώς και στις περιπτώσεις ψευδών δηλώσεων ή αδυναμίας κάλυψης του «πόθεν έσχες» από τους δημάρχους, αντιδημάρχους, προέδρους Ν.Π. και δημοτικούς συμβούλους. Αυτό κρίνεται επιβεβλημένο προκειμένου να μην υπάρχει ατιμωρησία, αλλά και να δοθεί ένα μήνυμα στην κοινωνία ότι κανένας φορέας άσκησης δημόσιας εξουσίας δεν είναι υπεράνω του νόμου.

Εκτός των θεσμικών ζητημάτων, τα οποία αποτελούν πάγιες διεκδικήσεις των οργάνων της Αυτοδιοίκησης, η εξαγγελθείσα νέα μεταρρύθμιση και τα σχέδια που έχουν διαρρεύσει ή δημοσιοποιηθεί ως δημοσιογραφικές πληροφορίες, θέτουν επιπλέον ζητήματα.

Ανάδειξη αιρετών οργάνων

Η αλλαγή στον τρόπο ανάδειξης των αιρετών οργάνων της Αυτοδιοίκησης είναι ένα ζήτημα που τίθεται αυτή την περίοδο ως κυβερνητική εξαγγελία. Η καθιέρωση της απλής αναλογικής στην ανάδειξη δημοτικών συμβούλων και η ανάδειξη δημάρχου σε δεύτερο γύρο, εκτός της παγκόσμιας πρωτοτυπίας, οδη-

γεί με μαθηματική ακρίβεια στην πλήρη ακυβερνησία των ΟΤΑ. Τί θα συμβαίνει εάν δεν ψηφίζεται ο προϋπολογισμός, το τεχνικό πρόγραμμα ή μία διάθεση πίστωσης; Τί θα συμβαίνει εάν διαμορφώνονται πλειοψηφίες με προγράμματα διαφορετικά από εκείνο του δημάρχου;

Η διαδικασία συγκρότησης συμμαχικών κυβερνήσεων με μίνιμουμ κοινό πρόγραμμα, ψήφο εμπιστοσύνης, υπουργικό συμβούλιο, κ.λπ., δεν μπορεί να αντιστοιχηθεί με έναν δήμο και μία δημοτική Αρχή.

Γεωγραφικά όρια ΟΤΑ

Η σημερινή γεωγραφική κατανομή των ΟΤΑ είναι ικανοποιητική για τα γεωγραφικά και πληθυσμιακά δεδομένα της χώρας.

Το ζήτημα, που ίσως πρέπει να διευθετηθεί, είναι η μητροπολιτική οργάνωση των πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

Η ένταξη μητροπολιτικών λειτουργιών στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, είναι μονόδρομος αφού το Σύνταγμα επιτρέπει δυο βαθμούς Αυτοδιοίκησης. Όμως, η Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση, σύμφωνα με τις διεθνείς εμπειρίες και τις υφιστάμενες μελέτες για την Ελλάδα, δεν έχει καμία σχέση με το σημερινό θεσμό. Η Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση πρέπει να έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά στην οργάνωση και τις αρμοδιότητες της.

Οι αρμοδιότητες της Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να κινούνται σε δύο τομείς:

1. στη διαχείριση κοινών θεμάτων και δράσεων όπως οι μεταφορές και συγκοινωνίες, το λιμάνι, η ύδρευση και αποχέτευση, το φυσικό αέριο, το περιαστικό δάσος, η ασφάλεια και αστυνόμευση, η χωροταξία και πολεοδομία, το περιβάλλον, η διαχείριση των απορριμμάτων, η πολιτική προστασία και η αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, η παιδεία, η διαχείριση ευρυζωνικών δικτύων, κ.λπ.,
2. στον συντονισμό των ΟΤΑ και των φορέων για την εκπόνηση και προώθηση ειδικών αναπτυξιακών και άλλων προγραμμάτων, την διεκδίκηση των μεγάλων έργων και επιλογών.

* Εισήγηση στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του Α.Π.Θ., και του μαθήματος του καθηγητή κ. Θόδωρου Χατζηπαντελή για τη «Διακυβέρνηση» (Δευτέρα 4 Δεκεμβρίου 2017, Αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου του δήμου Θεσσαλονίκης)